

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ У ПРОМИСЛОВОМУ МІСТІ

*Л. В. Тимошенко, к. е. н., доцент, timoshenkolv@ukr.net, О. М. Ус,
ДВНЗ «Національний гірничий університет», ДВНЗ «Національний гірничий
університет»,*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: економічного аналізу – при визначенні тенденцій капітальних та загальних поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища, а також поточних витрат на охорону атмосферного повітря у місті; кореляційно-регресійного аналізу – для еколого-економічної оцінки впливу діяльності промислових підприємств на стан атмосферного повітря, математичної статистики – для прогнозування обсягу викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря м. Дніпродзержинськ.

Результати. Проаналізовано динаміку природоохоронних витрат, які спрямовуються на захист атмосферного повітря. Встановлено, що між обсягом капітальних інвестицій та обсягом викидів шкідливих речовин відсутня кореляційна залежність, а зростання поточних витрат на охорону повітря не призводить до зниження викидів від стаціонарних джерел забруднення.

Встановлено, що зниження інвестиційної активності промислових підприємств при оновленні та модернізації основних засобів природоохоронного призначення в кризових економічних умовах не сприяє виконанню програм виходу міста з екологічної кризи. Тому необхідно як на державному, так і на муніципальному рівні підтримувати впровадження на промислових підприємствах міста інноваційних екологічних технологій та стандартів.

Показано, що прогнозування шкідливих викидів у повітряний басейн міста повинно здійснюватися з урахуванням економічних показників діяльності підприємств-забруднювачів і саме до них на муніципальному рівні доцільно застосовувати економічні важелі для стимулювання зниження екодеструктивного впливу на стан атмосферного повітря у місті.

Новизна. Здійснено прогнозування шкідливих викидів у повітряний басейн міста Дніпродзержинськ на підставі встановлення залежності рівня забруднення атмосферного повітря від обсягів виробництва товарної продукції основними промисловими підприємствами-забруднювачами з урахуванням довірчого інтервалу.

Практична значущість. Запропоновані орієнтири управління розвитком міста, що зазнає суттєвий екодеструктивний вплив промислових підприємств, можуть бути

враховані в практичній діяльності природоохоронних органів для досягнення екологічних пріоритетів розвитку.

Ключові слова: промислові підприємства-забруднювачі, обсяги виробництва, рівень забруднення атмосферного повітря, фактори, прогнозування, оцінювання, економіко-екологічні показники, економічні важелі.

Література

1. Галушкіна Т. П. Еколого-збалансовані пріоритети розвитку територій: концептуальні засади та організаційний механізм: [монографія] / Т. П. Галушкіна, Л. М. Грановська. – Одеса : ІПРЕД НАН України, 2009. – 372 с.
- Galushkina T. P. *Ekologo-zbalansovani priorytety rozvytku terytoriy: konceptualni zasady ta organizacijnyj mexanizm* [Ecological balanced priorities of areas development: conceptual framework and institutional mechanism]: [monografiya] / T. P. Galushkina, L. M. Granovska. – Odesa : IPREED NAN Ukrayiny, 2009. – 372 p.
2. Герасимчук З. В. Політика розвитку проблемних регіонів: методологічні засади формування та реалізації: [монографія] / З. В. Герасимчук, В. Г. Поліщук. – Луцьк : Надстир'я, 2006. – 248 с.
- Gerasymchuk Z. V. *Polityka rozvytku problemnykh regioniv: metodologichni zasady formuvannya ta realizatsiyi* [Development policy of problem regions: methodological principles of formation and implementation]: [monografiya] / Z. V. Gerasymchuk, V. G. Polishchuk. – Lutsk: Nadstyr'ya, 2006. – 248 p.
3. Химинець В. В. Регіональна еколого-економічна політика як інституційна передумова забезпечення сталого розвитку / В. В. Химинець // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2015. – С. 204–208
- Khymynecz V. V. *Regionalna ekologo-ekonomichna polityka yak instytutsiyna peredumova zabezpechennya stalogo rozvytku* [Regional environmental and economic policy as an institutional prerequisite for sustainable development] / V. V. Khymynecz // Naukovyy visnyk Mukachivskogo derzhavnogo universytetu. – 2015. – P. 204–208.
4. Балусєва О. В. Екологічні основи розвитку міст: монографія / О. В. Балусєва // Донецьк : «ВІК» – 2012 – 338 с.
- Baluyeva O. V. *Ekologichni osnovy rozvytku mist* [Ecological basis for the development of cities]: monografiya / O. V. Baluyeva // Donetsk : «VIK» – 2012 – 338 p.
5. Terehow E. V. *Entwicklung des okonomisch-okologischen potentials von boden nachtagebaulicher entstehung zu nachhaltiger bewirtschaftung technogenerlandschaften* / E. V. Terehow // Ekonomichnyj forum. – 2014. – № 2. – P. 78–86.
6. Літвак С. Реформування екологічного оподаткування та розробка місцевих екологічних програм – шлях до збереження навколишнього природного середовища / С. Літвак, А. Павлова // Економіст. – 2012. – №6 – С. 44–45.
- Litvak S. *Reformuvannya ekologichnogo opodatкування ta rozrobka miscevykh ekologichnykh program – shlyakh do zberezhenня navkolyshnogo pryrodnogo seredovyshcha* [Reforming the taxation and environmental development of local environmental programs - a way to preserve the environment] / S. Litvak, A. Pavlova // Ekonomist. – 2012. – №6 – P. 44–45.
7. Звіт про стратегічну екологічну оцінку (CEO) Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року – 2014 – (Електронний ресурс) / Спосіб доступу: <http://www.oblrada.dp.ua/user/files/zvit.doc> – Загол з екрана
- Zvit pro strategichnu ekologichnu otsinku (SEO) Strategiyi rozvytku Dnipropetrovskoyi oblasti na period do 2020 roku* [Report on the Strategic Environmental Assessment (SEA) Strategy Development of Dnipropetrovsk region for the period 2020] – 2014 – [electronic resource]. – Available at <http://www.oblrada.dp.ua/user/files/zvit.doc>
8. Викиди забруднюючих речовин та парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у 2014 році: [експрес-випуск] (Електронний ресурс) / Спосіб доступу: http://www.dneprstat.gov.ua/expres/2015/03/24_03_15/2TP_2014.pdf – Загол з екрана
- Vykydy zabrudnyuyuchykh rechovyn ta parnykovykh gaziv u atmosferne povitrya vid stacionarnykh dzherel zabrudnennya u 2014 roci [Report on the Strategic Environmental Assessment (SEA) Strategy Development of Dnipropetrovsk region for the period 2020]: [ekspres-vypusk] – [electronic resource]. – Available at http://www.dneprstat.gov.ua/expres/2015/03/24_03_15/2TP_2014.pdf.
9. Департамент екології та природних ресурсів Дніпропетровської обласної державної адміністрації (Електронний ресурс) / Спосіб доступу: <http://eco.dp.gov.ua/#iza>
- Departament ekologiyi ta pryrodnykh resursiv Dnipropetrovskoyi oblasnoyi derzhavnoyi administratsiyi* [Department of Environment and Natural resources Dnipropetrovsk of Regional State Administration] – [electronic resource]. - Available at <http://eco.dp.gov.ua/#iza>
10. Екологічні паспорти Дніпропетровської обл. (Електронний ресурс) / Спосіб доступу: <http://www.menr.gov.ua/protection/protection1/dnipropetrovska> – Загол з екрана

Ekologichni pasporty Dnipropetrovskoyi obl. [Ecological passports of Dnipropetrovsk region.] – [electronic resource]. – Available at <http://www.menr.gov.ua/protection/protection1/dnipropetrovska>.

11. Навколишнє середовище м. Дніпродзержинська: [статистичний збірник] / Управління статистики у м. Дніпродзержинську – 2014. – 47 с.

Navkolyshnye seredovyshche m. Dniprodzerzhynska [The environment of Dneprodzerzhinsk city]: [statystychnyy zbirnyk] / Upravlinnya statystyky u m. Dniprodzerzhynsku – 2014. – 47 p.

12. Ус С. А. Обґрунтування методичних підходів до прогнозування обсягів продажу продукції з сезонними коливаннями її реалізації / С. А. Ус, Л. В. Тимошенко, М. О. Бальнов // Ефективна економіка. – 2015. – № 3 – (Електронний ресурс) / Спосіб доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3886> – Загол з екрана.

Us S. A. *Obgruntuvannya metodychnykh pidkhodiv do prognozuvannya obsyagiv prodazhu produktsiyi z sezonnyymi kolyvannyamy yiyi realizatsiyi* [Justification of methodical approaches to forecasting sales of products with seasonal fluctuations in its implementation] // S. A. Us, L. V. Tymoshenko, M. O. Balnov / *Efektivna ekonomika*. – 2015. – №3 – [electronic resource]. – Available at <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3886>

